

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija), vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2022 m. balandžio 8 d. rezoliucija Nr. S-1037, pakartotinai teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 2, 16, 18 straipsnių ir III skyriaus pavadinimo pakeitimo bei Įstatymo papildymo 12² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-844“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos Seimo narių parengto Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 2, 16, 18 straipsnių ir III skyriaus pavadinimo pakeitimo bei Įstatymo papildymo 12² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-844 (toliau – Įstatymo projektas).

Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti pagal Nutarimo projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projektu siūloma patobulinti Įstatymo projektu siūlomos įteisinti vaiko priežiūros kompensacinės išmokos teisinį reguliavimą, nustatant, kad ši išmoka skiriama esant šioms aplinkybėms:

1) vaiko tėvai (įtėviai) ar globėjai dirba, nes vienas iš Įstatymo projekto tikslų – suteikti tėvams (įtėviams) ar globėjams galimybę derinti darbą, karjerą ir vaikų auginimą;

2) vaikas nelanko valstybinės ar savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigos (darželio) dėl vietų jose trūkumo, taip pat nelanko nevalstybinio (privataus) darželio, kad būtų išvengta dvigubo vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ugdymo programose ir kartu prižiūrimų fizinių asmenų, finansavimo;

3) vaiko tėvai (įtėviai) ar globėjai su fiziniu asmeniu, vykdančiu individualią veiklą pagal individualios veiklos vykdymo pažymą (ekonominė veikla – vaikų dienos priežiūra), sudaro vaiko priežiūros sutartį, kurioje nustatomi detalūs, individualūs, su vaiko poreikiais susiję vaiko priežiūros bei fizinio asmens veiklos reikalavimai (pavyzdžiui, vaiko priežiūros vieta, trukmė, vaiko dienos režimas, fizinio asmens, prižiūrinčio vaiką, atlygis, teisės ir pareigos, atsakomybės, vaiko priežiūros sutarties galiojimo terminas ir kt.).

Atsižvelgiant į 2022 m. liepos 13 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės tarpinstituciniame atstovų pasitarime ir 2023 m. kovo 17 d. vykusiame neformaliame pasitarime, kuriame dalyvavo ministerijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovai, aptartus siūlymus dėl siekio užtikrinti vaikui saugią aplinką jo priežiūros pas fizinį asmenį metu, Nutarimo projektas papildytas nauju 4 punktu, kuriame siūloma Lietuvos Respublikos Seimui apsvarstyti tikslingumą vaiko priežiūros kompensacinės išmokos skyrimą susieti su tam tikrų teisinių saugiklių nustatymu,

pavyzdžiui, sutarties šalių patvirtinimu vaiko priežiūros sutartyje, kad vaiko tėvams (įtėviams) ar globėjams, prieš sudarant nurodytą sutartį, fizinis asmuo, prižiūrintis vaiką, pateikė pažymą dėl įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro duomenų apie fizinį asmenį, įrodančią, kad tinkamai įgyvendinta Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 5 dalyje nustatyta prievolė ir jam nėra taikomi Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nurodyti darbo su vaikais apribojimai. Taip pat, įvertinus tai, kad vaiko priežiūros paslaugų teikimas – šiuo metu įstatymais neregamentuota ūkinė veikla, kartu tikslinga spręsti ir vaiko priežiūrą vykdančio asmens civilinės atsakomybės draudimo klausimą.

Nutarimo projektu taip pat siūloma Įstatymo projektą papildyti teisės normomis, nustatančiomis vaiko priežiūros kompensacinės išmokos mokėjimo sustabdymo (pavyzdžiui, jei savivaldybės administracija gauna vaiko tėvų (įtėvių) ar globėjų pranešimą apie laikinai sustabdytą vaiko priežiūrą) ir nutraukimo (pavyzdžiui, jei vaiko tėvai (įtėviai) ar globėjai, kuriems paskirta vaiko priežiūros kompensacinė išmoka, nutraukia vaiko priežiūros sutartį su fiziniu asmeniu, prižiūrinčiu vaiką; jei prižiūrimas vaikas pradeda lankyti darželį ir kt.) pagrindus.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 7 straipsnio 3 dalimi, palaipsniui pradedamas įgyvendinti visuotinis ikimokyklinis ugdymas: nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. visuotinis ikimokyklinis ugdymas nustatomas vaikams nuo 4 metų, nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. – vaikams nuo 3 metų, nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. – vaikams nuo 2 metų. Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. pradžioje Lietuvoje yra 155,8 tūkst. vaikų iki 5 metų. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenimis, 2022 m. IV ketv. pagal ikimokyklinio ugdymo programą buvo ugdoma 107,7 tūkst. vaikų, taigi, darželių nelanko apie 48,1 tūkst. vaikų, t. y. 30,9 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų. Pagal atskirų savivaldybių pateiktą informaciją, vienam vaikui išlaikyti ikimokyklinio ugdymo įstaigoje vidutiniškai per mėnesį skiriama apie 500 Eur (iš jų mokymo lėšos iš valstybės biudžeto lėšų – apie 190 Eur).

Pažymėtina, kad pereinamuoju visuotinio ikimokyklinio ugdymo užtikrinimo laikotarpiu nuo 2023 m. iki 2025 m. visiems vaikams, kurių tėvai (įtėviai) ar globėjai nori juos leisti į ikimokyklinio ugdymo programas vykdančias įstaigas, vietų gali neužtekti. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenimis, 2022 m. individualią vaiko dienos priežiūros veiklą vykdė 605 fiziniai asmenys. Auklių skelbimų portalo „Yoopies“ duomenimis¹, auklių atlygis už vaiko priežiūrą 2022 m. per mėnesį didmiesčiuose siekė apie 600–1 000 Eur, mažesniuose miestuose – apie 400–600 Eur. Preliminariais ministerijos skaičiavimais, pritarus Nutarimo projektu teikiamiems siūlymams, vaiko priežiūros kompensacinę išmoką, lygią 5,2 BSI (254,80 Eur) (tokio pat dydžio kaip ir globos (rūpybos) išmoka), gautų apie 2 500 asmenų. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma įteisinti nauja išmokų vaikams rūšis – vaiko priežiūros kompensacinė išmoka – sudarytų geresnes finansines galimybes tėvams (įtėviams) ar globėjams iš dalies padengti išlaidas, susijusias su vaiko priežiūra pas fizinį asmenį, su kuriuo sudaryta vaiko priežiūros sutartis, bei palankesnes sąlygas derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus, anksčiau grįžti į aktyvią darbo rinką.

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos duomenimis, spręsdamos vietų ikimokyklinio ugdymo įstaigose trūkumo problemą, 2022–2024 m. Lietuvos savivaldybės Europos Sąjungos paramos ir savivaldybių biudžetų lėšomis planuoja pastatyti 19 naujų švietimo įstaigų, įgyvendinančių ikimokyklinio ugdymo programas, ir padidinti ikimokyklinio ugdymo

¹ Prieiga internete: <https://yooopies.lt/c/ieskau-aukles/kiek-kainuoja-aukle>

prieinamumą 130 įstaigų. Naujų ikimokyklinio ugdymo vietų infrastruktūrai sukurti iš viso planuojama skirti apie 28 mln. Eur.

Nutarimo projekte taip pat patikslintas preliminarus lėšų poreikis Įstatymo projektu ir Nutarimo projektu teikiams siūlymams įgyvendinti, atsižvelgiant į bazinės socialinės išmokos dydį, nuo 2023 m. sausio 1 d. padidėjusį nuo 46 iki 49 Eur.

Preliminariais ministerijos skaičiavimais, Įstatymo projektu teikiams siūlymams įgyvendinti kasmet iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto reikėtų skirti apie 8,9 mln. Eur, o pritarus ministerijos Nutarimo projekte teikiams pasiūlymams – apie 7,7 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų. Pritarus Nutarimo projekte teikiamam siūlymui dėl priimto įstatymo įsigaliojimo nuo 2024 m. liepos 1 d., 2024 metams iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto reikėtų skirti apie 3,85 mln. Eur. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, atsižvelgiant į Nutarimo projektu siūlomą įstatymo įsigaliojimą nuo 2024 m. liepos 1 d., ir tai, kad BSI dydis kasmet indeksuojamas, 2024 metais lėšų poreikis vaiko priežiūros kompensacinei išmokai mokėti didėtų.

Nutarimo projektu teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomo Įstatymo projekto, todėl Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

2023 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė Nutarimo projektą grąžino ministerijai tobulinti. Pagal 2023 m. kovo 17 d. vykusiam neformaliame pasitarime pateiktus siūlymus patikslintas Nutarimo projektas darbo tvarka suderintas su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos ir Teisės grupėmis. Finansų ministerija nuosekliai laikėsi anksčiau išdėstytos pozicijos ir 2023 m. kovo 17 d. vykusiam pasitarime pasiūlė nepritarti Įstatymo projektui dėl ribotų valstybės biudžeto išteklių 2024 metais.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė ministerijos Piniginės paramos grupės vadovė Svetlana Kulpina (tel. 8 620 62 415, el. p. Svetlana.Kulpina@socmin.lt) ir patarėja Ieva Aninkevičiūtė-Gorbyliovienė (tel. 8 658 60 297, el. p. Ieva.Aninkeviciute@socmin.lt).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 5 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė

Ieva Aninkevičiūtė-Gorbyliovienė, tel. 8 658 60 297, el. p. Ieva.Aninkeviciute@socmin.lt